

Förutom den sedvanliga lägesbilden rörande covid-19 i länet finns i detta nummer av Smittnytt även information om apkoppor, höstens influensavaccinationskampanj, reflekterande antibiotikamöten inom primärvården och den nya rekommendationen om vaccination mot kikhosta till gravida.

Covid-19 i Västernorrland – aktuellt läge

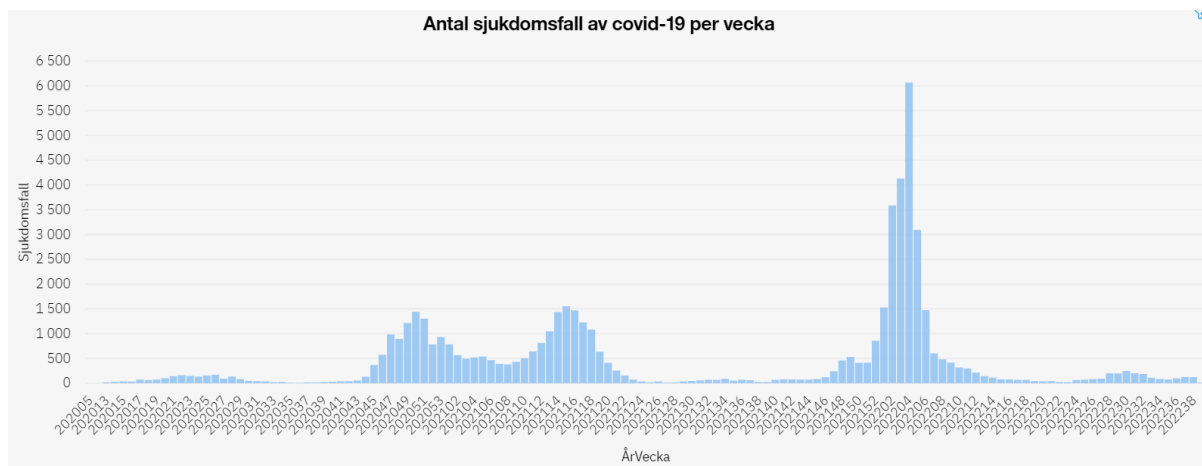
Smittspridningen av covid-19 minskade under hela våren och nådde en lägstanotering på 21 nya fall vecka 23. Något oväntat började sedan smitttotalen åter öka, vilket bedöms bero på att den mycket smittsamma undergruppen BA.5 av omikron-varianten snabbt bredde ut sig och snart kom att dominera bland cirkulerande virus. Smittspridningen under sommaren kulminerade vecka 30, då vi noterade 247 nya fall i länet, och minskade sedan åter t.o.m. vecka 35, då vi hade 75 fall. De senaste veckorna har vi åter sett en måttlig ökning, sannolikt som en effekt av ökad kontaktintensitet pga. skolstart och att sommarsemestrarna är slut.

Utvecklingen under den tidiga hösten överensstämmer så här långt med Folkhälso-myndighetens aktuella scenarier. Enligt dessa förväntas smittspridningen nå en topp i slutet av september för att sedan åter minska.

Andelen positiva PCR-tester var i början av sommaren ca 10 % men steg sedan till som högst 29 % kring månadsskiftet juli – augusti. Den är för närvarande drygt 20 %. Omikron-varianten, undergrupp BA.5, utgör nu ca 95 % av cirkulerande virus i Sverige.

Antalet patienter som vårdats på länets sjukhus med covid-19 har varierat i takt med smitttotalen och var under sommaren som mest ca 30, i början av augusti. För närvarande sjukhusvårdas omkring 15 patienter med covid-19. Endast enstaka patienter har behövt intensivvård de senaste månaderna. Antalet avlidna i länet är 662 (2022-09-21).

Vaccinationsarbetet fortsätter och fr.o.m. den 1 september rekommenderas en påfyllnadsdos, en så kallad höstdos, till personer över 65 år, personer som bor på ett särskilt boende för äldre eller har hemsjukvård/hemtjänst och alla över 18 år i riskgrupp. Andra personer över 18 år, som vill vaccinera sig med en påfyllnadsdos, erbjuds också att göra det.

Apkoppor (engelska monkeypox)

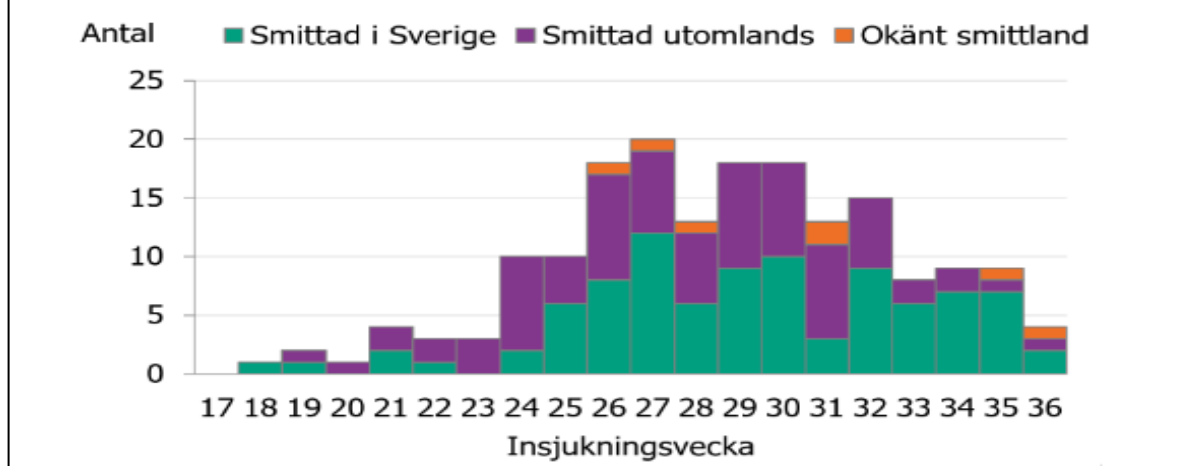
Smittskydd presenterade i juninumret - [Folkhälsomyndigheten](#) har under våren fått rapporter om att ovanligt många fall av apkoppor konstaterats i Europa.

Hittills har 179 fall av apkoppor bekräftats i Sverige.

Spridningen av fall i Sverige är företrädesvis i storstadsregionerna Stockholm (124 fall), Skåne (27 fall) och Västra Götaland (12 fall) (källa: FOHM 15 sept.).

Fördelningen av rapporterade fall per vecka ser ut på följande sätt, se figur 2022-09-15.

Figur 2022-09-15. Antal rapporterade fall av apkoppor i Sverige per vecka för insjuknande (n=179).

Han hamnade i apkoppornas epicentrum

Venhälsan i Stockholm har sedan juni hanterat ca. 75 procent av landets apkoppsfall. Här presenteras en artikel från Vårdfokus om erfarenheterna av arbetet.

När ett nytt virus började spridas bland män som har sex med män i Europa förstod personalen på Venhälsan i Stockholm att det bara var en tidsfråga innan de skulle få sitt första fall. "Det har varit en hektisk sommar, men också lärorikt och spännande. Men jag har lidit med patienterna som återigen fått uppleva stigma", säger Victor Westergren. [Fortsätt att läsa artikeln här](#)

Bildkälla: Läkartidningen, svd.se

Vaccination mot apkoppor

Det finns ett godkänt vaccin mot apkoppor, Imvanex (säljs i Nordamerika under namnen Jynneos och Imvamune). Vaccinet innehåller ett levande modifierat virus som inte kan föröka sig i kroppen och är godkänt för personer 18 år och äldre. Vaccintillgången är ytterst begränsad och EU:s myndighet för beredskap och insatser vid hälsokriser, Hera, har donerat ett mindre antal doser apkoppsvaccin till Sverige. Region Västernorrland har också tilldelats ett fåtal av dessa doser.

Folkhälsomyndigheten beslutar om hur vaccinet ska användas i Sverige. Nuvarande indikation är dels som postexpositionsprofylax, dvs. för att förebygga eller mildra sjukdom hos personer som är utsatta för smitta, men ännu inte hunnit utveckla symtom, dels som preexpositionsprofylax till individer med särskilt hög risk för att bli smittade. Personer som är aktuella för postexpositionsprofylax kommer att identifieras via smittspårning och kontaktas då av vården. De som är aktuella för erbjudande om preexpositionsprofylax kommer att kontaktas av regionens infektionsklinik. [Läs mera om apkoppor här](#)

Vaccination mot säsongsinfluensa

Den 8 november startar årets vaccinationskampanj mot säsongsinfluensa. Som tidigare är det personer från det år de fyller 65 år och medicinska riskgrupper som rekommenderas vaccination, liksom de som bor tillsammans med någon som har kraftigt nedsatt immunförsvar och personal som arbetar nära patienter och omsorgstagare med ökad risk för allvarlig influensasjukdom. Nytt för i år är att tidsgränsen för vaccination av gravida har sänkts till efter graviditetsvecka 12.

Upphandlade vacciner i år är Vaxigrip Tetra som är ett standarddosvaccin och Fluad Tetra som är ett förstärkt (adjuvanterat) vaccin. Det senare är godkänt från 65 års ålder och ska användas till personer som bor på särskilt boende för äldre (SÄBO) och så långt lagret räcker till personer med hemsjukvård. Förstärkt vaccin ges för att öka och bredda immunsvaret samt förlänga skyddet mot influensa hos de grupper som har störst risk för allvarlig sjukdom. Båda vacciner är tetravalenta och innehåller således antigen från två influensa A- och två influensa B-stammar.

Regionen har beställt totalt 60 000 doser vaccin och förra säsongen registrerades strax över 52 000 givna doser. Således bedöms vaccintillgången vara god och förhoppningsvis kan vi slå förra säsongens rekord med 68% vaccinationstäckning i åldersgruppen 65 år och äldre. Rikssnittet för vaccinationstäckning säsongen 2021-22 var 70 % och WHO:s mål är 75 %.

Smittskyddsläkaren uppdaterar kontinuerligt regionens vaccinationssidor om säsongsinfluensa. På sidan finns bland annat länkar till gällande rekommendationer från Folkhälsomyndigheten, information om beställning av vaccin, tidsplan för kampanjen och prioritetsordning. [Läs mera här](#)

Ytterligare information om personalvaccination mot säsongsinfluensa kommer att läggas på intranätet. Smittskyddsläkaren uppmanar arbetsgivare inom vård och omsorg, som en del av arbetsmiljö- och patientsäkerhetsansvaret, att underlätta för personal att vaccinera sig till exempel genom att erbjuda vaccination på arbetstid och ersätta vaccinationskostnaden.

Reflekterande antibiotikamöten

Efter ett par års uppehåll ska reflekterande antibiotikamöten genomföras igen. Inbjudan har gått ut till enhetschefer och kontaktläkare på alla hälso-/vårdcentraler enligt regelboken. Deltagande är en del av primärvårdens kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

Mötena ska genomföras under hösten och självdeklaration skickas till Strama senast den 14/12. Årets tema kommer att vara luftvägsinfektioner och mötena innehåller: Quiz, kortare film, analys av indikator i PVQ, diskussion kring er antibiotikaanvändning och ifyllande av självdeklaration.

Vi hoppas att det reflekterande antibiotikamötet ska vara ett tillfälle för lärande och utveckling som leder till förbättrad infektionsvård för såväl dagens som morgondagens patienter.

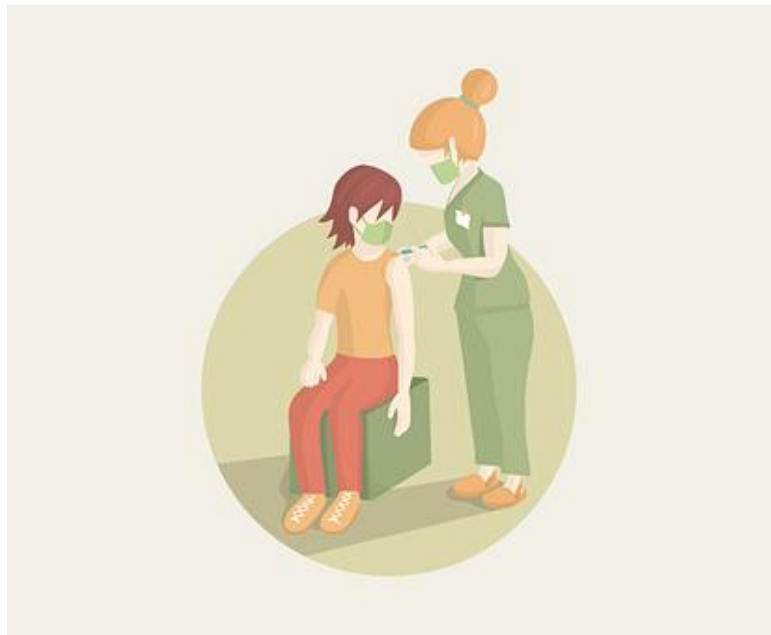
Vaccination mot kikhosta till gravida

Sedan den 15 augusti rekommenderar Folkhälsomyndigheten gravida att vaccinera sig mot kikhosta med syfte att skydda det nyfödda barnet. Vaccination ska ges efter graviditetsvecka 16 och i god tid före beräknad förlossning vid varje graviditet. Kikhosta kan vara en allvarlig sjukdom hos spädbarn. Vid vaccination under graviditet överförs antikroppar från kvinnan till fostret. Barnet är då skyddat under de första månaderna i livet, innan det själv hinner få vaccin mot kikhosta.

Vaccination under graviditet ges med boostervaccin oavsett kvinnans tidigare immunitetsstatus. Det finns tre godkända vacciner i Sverige med aktuell indikation. En nationell upphandling av vaccin planeras vara klar till hösten 2023. I väntan på detta får vi använda godkänt vaccin till listpris. I nuläget har endast läkare ordinationsrätt.

I juni 2022 fattade regionfullmäktige i Västernorrland ett beslut om kostnadsfri vaccination för vuxna mot en rad sjukdomar, inklusive kikhosta. Beslutet är dock formulerat på ett sätt som inte entydigt omfattar vaccination vid varje graviditet. Smittskyddsläkaren arbetar för att beslutet ska förtydligas eller kompletteras. Mödravården ansvarar för implementering av Folkhälsomyndighetens rekommendation och utredning pågår om hur och var vaccinationerna ska ske.

På regionens vaccinationssidor uppdateras information om vaccination mot kikhosta till gravida kontinuerligt. [Läs mera här](#)

Vi som arbetar på Smittskyddsenheten, Region Västernorrland:

Hans Boman, smittskyddsläkare	060-13 52 47	hans.boman@rvn.se
Maria Tempé, bitr. smittskyddsläkare	060-13 52 42	maria.tempe@rvn.se
Ulrika Bengtsson, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 46	ulrika.bengtsson@rvn.se
Anna Westin, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 43	anna.westin@rvn.se
Anna Söderlind, apotekare/Strama	070-191 87 87	anna.soderlind@rvn.se
Jessica Nyman, administratör	060-13 52 41	jessica.nyman@rvn.se